

MANIFEST MOT MOBBING

Alle elever har rett til et lærings- og oppvekstmiljø uten mobbing

”Med mobbing mener vi gjentatt eller ”ondsinnnet” atferd fra en eller flere rettet mot noen som har vanskelig for å forsvare seg. Systematisk utestenging eller gjentatt erting på en ubehagelig måte er også mobbing:”

Opplæringslovens § 9a skal sikre elevene et godt skolemiljø. Det psykososiale miljøet handler bl.a. om å verne elevene mot mobbing, vold, diskriminering og rasisme. Lovparagrafen tydeliggjør de voksnes aktivitetsplikt til å gripe inn mot mobbing.

Revidert høsten 2017

NULLMOBBING

DU HAR RETT TIL Å HA DET BRA

.NO

Innledning

Mosjøen skole har siden våren 2004 hatt en handlingsplan for forebygging- og oppfølging av mobbing.

Høsten 2017 har skolen hatt en prosess med evaluering av eksisterende plan og praksis. I den forbindelse har vi også sett på hva som må endres for at dagens lovverk jf. elevenes arbeidsmiljø sikres og at vi har en plan som har hovedvekt på forebygging av mobbing.

Arbeidet ved skolen har resultert i en ny utgave av *Manifest mot mobbing* ved Mosjøen skole. Dette manifestet viser hvordan vi skal arbeide aktivt og systematisk for at våre elever skal ha et godt psykososialt arbeidsmiljø der trivsel og sosial tilhørighet danner basisen for et utviklende og inkluderende læringsmiljø.

Som rektor ved Mosjøen skole er jeg hovedansvar for at skolen skal nå målene skissert i vårt manifest. For å lykkes i arbeidet, skal alle medarbeidere sette seg inn i planen og følge den systematisk. **Aktivitetsplikten** presiseres i fylkesmannens rundskriv 3845/2017, 630. Vi skal samarbeide på alle nivå i skolen for å sikre best mulig kvalitet. **Samarbeid med foresatte** vil være den viktigste faktoren for å drive god forebygging og for å skape et godt arbeids- og læringsmiljø for elevene. Dette samarbeidet vil først og fremst foregå der partene i skolesamfunnet møtes. Her møtes foresatte og personalet som har ansvar for trinnet elevene tilhører. Ved oppfølging av eventuell mobbesak, vil kontaktlærer og den enkelte foresatte være de primære samarbeidspartnere.

Skolens ***Manifest mot mobbing*** er endelig behandlet i Skolemiljøutvalget xx.xx.17. Utvalget har sluttet seg til manifestet i sin helhet. Elever, foresatte, personalet og skoleledelse, har dermed et felles budskap til alle:

”Ved Mosjøen skole har vi nulltoleranse mot mobbing. Skolens *Manifest mot mobbing* er forpliktende for alle parter og skal følges systematisk opp i skolens daglige arbeid for å sikre et best mulig psykososialt arbeidsmiljø for elevene.”

Mosjøen skole 20.09.17

Karl Børre Krogh

rektor

Innholdsfortegnelse

I.	Arbeid på systemnivå	side 4
II.	Forebyggende arbeid	side 5
	1. Samarbeid skole – hjem	side 6
	A. Ansvar: Kontaktlærer/Team	side 6
	B. Ansvar: Foreldre/Foreldrekontakter	side 7
	2. Klassetrinnsråd	side 8
	3. Elevråd	side 9
	4. Elevens sosiale tilpasning	side 10
	5. Elevens sosiale tilpasning i gruppe/trinn/skolemiljø	side 11
	6. Holdningsskapende arbeid	side 12
III.	Hva skal skolen gjøre med mobbing og mistrivsel	side 13
IV.	Strategi ved mobbing	side 14
V.	Tiltak mot mobbing	side 15

I. Arbeid på systemnivå

Systematisk arbeid for å fremme helse, miljø og sikkerhet til elevene	<ul style="list-style-type: none"> • Ledelsen
Saksbehandling ift aktivitetsplikten og etter forvaltningsloven	<ul style="list-style-type: none"> • Ledelsen
Sørge for godt tilsyn og tilstrekkelig tilsyn i friminuttene	<ul style="list-style-type: none"> • Ledelsen • Personalet
Ha tilsyn med elevene når de spiser	<ul style="list-style-type: none"> • Lærere/fagarbeidere /assistenter
Føre friminuttsrapporter ved behov	<ul style="list-style-type: none"> • Lærere/fagarbeidere /assistenter
Sosiallærer og miljøarbeider	<ul style="list-style-type: none"> • Ledelsen
Brukerundersøkelser	<ul style="list-style-type: none"> • Ledelsen

II. Forebyggende arbeid

Mosjøen skole har nulltoleranse mot mobbing.

Det er viktig å forebygge mobbing og å bevisstgjøre elever, ansatte og foreldre om problematikken. Skolen benytter disse tiltakene for å arbeide forebyggende:

- § 9A-4 Aktivitetsplikt for å sikre at elever har et trygt og godt psykososialt miljø.
Utdrag: «Alle som arbeider på skolen, skal følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering dersom det er mulig.
Alle som arbeider ved skolen, skal varsle rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.»
- Elevsamtaler/læringsamtaler: samtale mellom elev og lærer om trivsel og læring
- Fadderordning: 5. trinn er faddere for 1. trinn.
- Gruppeinndelinger/lekegrupper: Læreren/den voksne og TL-lederne skal foreta alle laginndelinger for å unngå at noen alltid blir valgt til slutt. Elevene skal trenes i å samarbeide med flere elever gjennom gruppearbeid og lekegrupper.
- Foreldremøter: Plan mot mobbing og skolens rutiner for håndtering av mobbesaker skal tas opp på foreldremøte hver høst. Mobbing som tema skal tas opp på foreldremøter jevnlig.
- Involvering: Alle ansatte griper inn straks de ser eller hører at elever blir plaget. De voksne er modeller og må vise at de bryr seg og ikke tolererer plaging. Skolens rutiner for håndtering av mobbesaker skal alltid benyttes når en sak er oppdaget.
- Bursdagskort deles ut på fritiden, og ikke på skolen. Unntak når alle på gruppa eller av samme kjønn blir invitert.
- Julegaver skal ikke deles ut i skoletida.
- Skolen skal ha aktivt tilsyn ute i friminuttene, hvor alle ansatte har på seg refleksvester. Tilsynsplan med retningslinjer følges.
- Skolen utfører jevnlig trivselsundersøkelser med elevene.
- Skolen har TL – trivselsledere som arbeider forebyggende.
- Det er mobilforbud i skoletiden jf. ordensreglement.
- Andre forebyggende faktorer er; uteskole, samlingsstunder, lekledere i SFO, Zippy-programmet

1.Samarbeid skole/heim

A. Ansvar: Kontaktlærer/Team

- Elevsamtale gjennomføres minimum 2 ganger i året.
- Vurderingssamtale med foresatte minimum 2 ganger i året.
  - samtale om elevens faglige og sosiale utvikling.
- Foreldremøter gjennomføres minimum 2 ganger i året. Møtene tilrettelegges sammen med foreldrekontaktene. Foreldrenes aktivitetsplan presenteres av foreldrekontaktene på første foreldremøte om høsten.
- Elevenes trivsel skal være fast tema på møtene.
- Meldingsbok. Ved fravær dokumenteres dette i meldingsbok. Vi bruker også læringsplattformen ITs Learning til samarbeid og info, mail og SMS.
- Telefontid, dvs.: Foreldrene skal vite når de best kan ringe sin kontaktlærer. Dette skal stå på periodeplanen.
- Involvere foreldre i skolehverdagen (Tiltaksplan mot mobbing, ekskursjoner, turer o.a. etter avtale).
- Andre tiltak som kan tas i bruk:
Vurderingssamtaler i løpet av skoleåret om elevens faglige utvikling og sosiale tilpasning.

B. Ansvar: Foreldre / Foreldrekontakter

AKTIVITETER FOR ELEVENE

Foreldrekontaktene tar opp aktivitetsplanen med følgende punkter på første foreldremøte hver høst:

- Foreldrene blir enige om 2 aktiviteter som fordeles utover skoleåret.
- Foreldregruppen fordeles i komiteer som får i oppdrag å gjennomføre en av de planlagte gruppeaktivitetene.
- En person per komité får i oppgave å kalle inn til første planleggingsmøte.
- Hver aktivitet tidfestes til årstid. Komiteen bestemmer nøyaktig dato.

Aktivitetene vedtas på foreldremøte.

VIKTIG: Hver komité har ansvar for å planlegge og gjennomføre sin aktivitet.

Tips til aktiviteter:

- Grillfest
- Karneval
- Sykkeltur
- Besøk i svømmehall
- Skogstur
- Pizzafest
- Skoleavslutningsfest
- Skitur/aketur
- Sammenkomst hvor barn og foresatte lærer hverandre spill, leker og sanger
- Juleverksted
- Lesevake
- Foreldrekafè
- Jule-/påskelunsj
- M.m

2.Klassetrinnsråd/møte

Ansvar: Team

- Avsette tid til klassetrinnsmøte hver 14. dag på 3.-7.trinn. 1 og 2. trinn har rådsmøte en gang i måneden.
- Gå fra lærerstyrte til elevstyrte møter
- Få alle med. "Gå runden" på enkelte saker.
- Starte hvert møte med referat fra elevråd. – Spørsmålsrunde.
- Bruke loggboka fra elevrådet – del med basisgruppa
- Postkasse – melde inn saker med/uten navn
- Lage et "program" der trinnet arbeider med

Eksempel:

- å bli kjent - oppgaver
- hvordan har du det nå? - oppgaver
- øve i «Zippy»
- Trene kommunikasjon. Lære å ta ordet, å argumentere, å være saklig.

Tips:

Dele trinnet i små grupper for at alle skal tørre å ta ordet.
Dele i jente/guttegrupper av samme grunn.

Lage gruppeoppgaver der elever kan diskutere fiktive episoder og lage skuespill om mobbing.

3.Elevråd

Ansvar: Sosiallærer

Elevrådet skal ha trivsel som tema på alle elevrådsmøter.

Elevrådets retningslinjer:

- Pass på oss selv så vi ikke mobber!
- Si fra til en voksen!
- Stå sammen mot mobbing!

Elevrådet skal være en pådriver - må sende saker til trinnene.

Det er lovfestet at alle skoler skal ha et elevråd. Dette er for å sikre elevenes medvirkning i skolehverdagen.

4.Elevens sosiale tilpasning

Ansvar: Alle ansatte ved skolen har ansvar for å forebygge mobbing, jf. aktivitetsplikten.

- Starte skoleåret med en gjennomgang av våre forventninger til elevene og hvilke regler som gjelder.
- Følge med i elevens sosiale utvikling, forebygge, gjennomføre tiltak, være spesielt oppmerksom på mobbing. Utføre sosiometrisk undersøkelser ved behov.
- Ta mobbesaker på alvor. Ha som utgangspunkt at en elev som sier han/hun blir mobbet, virkelig opplever å bli mobbet.
- Ta i bruk skolens "Manifest mot mobbing", ta opp saken på eget team, bruke miljøarbeider/sosiallærer/rektor/inspektør jf. aktivitetsplikten.
- Arbeide forebyggende med trivselsregler, holdningsskapende arbeid og ansvarsoppgaver.
- Gjennomføre minimum 2 elevsamtaler hvert år. Ved behov legges det til rette for å gjennomføre flere elevsamtaler.
- Samarbeide for helhetlig oppfølging, også på tvers av trinn.
- Samarbeid med leder i SFO ved behov. (1.-4 års trinn + Jr.klubb)

5.Elevens sosiale tilpasning i gruppe/trinn/skolemiljø

Ansvar: Team

- Gruppens og års trinnets sosiale utvikling inne og ute skal drøftes minst 1 gang i måneden.
- Sosiometrisk måling skal gjennomføres minst én gang både i småskolen (2. trinn) og på mellomtrinnet (5.trinn), eller ved behov (se års hjul). Bruk standardisert sosiogram. Se vedlegg nr.
- Kontaktlærernes arbeid rundt enkeltelever skal støttes gjennom felles tiltak.
- Hele personalet skal være tydelige og gode ledere for hele elevgruppen ved skolen både inne i skolebygget og ute i skolegården i friminuttene.
- Teamleder skal sørge for at sakene ovenfor blir tatt med på sakliste for teammøtene og at alle vedtak blir referert i protokoll.

6.Holdningsskapende arbeid

Ansvar:

- Fadderordning for 1. års trinn
- Trinnets trivselsregler
- Jobbe systematisk med sosial handlingskompetanse
- Aldersblanding
- TL – trivselsledere
- Zippy-programmet
- Felles turdager
- Samlingsstunder
- Skolens fellesprosjekter – vurderes hvert år
- Elevråd og klassens time
- Mobilfri skole
- Elevbedrift

Trivselsledere 2017-2018

III. Hva skal skolen gjøre med mobbing og mistriivsel

Stortinget har vedtatt nytt regelverk om skolemiljø. Det nye regelverket gjelder fra 1. august 2017.

Udir ([Udir-3-2017](#)) har laget et rundskriv som blant annet gir informasjon om hva skolen skal gjøre hvis en elev ikke har det trygt og godt på skolen, og om elever og foreldres mulighet til å melde saken til fylkesmannen.

I slike saker er det seks [hovedpunkt](#) som må følges (se link også):

1. Følg med
2. Grip inn
3. Varsle
4. Undersøke
5. Sette inn tiltak
6. Dokumentere

Nettsiden har utfyllende beskrivelse.

IV. Strategi ved mobbing

Dette er mobbing:

Med mobbing mener vi gjentatt negativ eller ondsinnet atferd fra en eller flere rettet mot noen som har vanskelig for å forsvare seg. Systematisk utestenging eller gjentatt ertering på en ubehagelig måte er også mobbing.

På denne bakgrunn kan vi si at mobbing har tre viktige kjennetegn.

- * Trakassering
- * Den pågår over tid
- * Det er ubalanse i styrkeforholdet, både fysisk og/eller psykisk

(Regjeringen og sentrale parter)

Eksempler på aktiv mobbing

Fysiske angrep; slag, spark, skubbing, holde fast, ødelegge klær

Verbale og non-verbale angrep; trusler, hånnord, kalling, bemerkninger, hånlatter, kroppsspråk. Uthenging på sosiale medier, digital mobbing.

Eksempler på passiv mobbing

Isolering: Utfrysning fra venneflokken, overse vedkommende, rykter og baksnakking. Passiv tilskuer. Utestenging og baksnakking gjennom sosiale medier.

Mål

- Ingen skal mobbes. Vi skal hjelpe elever som blir mobbet.
- Alle skal inkluderes i fellesskapet og aksepteres.
- Vi skal jobbe aktivt for at ingen elever blir alene og jobbe aktivt med forebygging av mobbing.

V. Tiltak mot mobbing

---

§ 9 A-4 Aktivitetsplikt for å sikre at elever har et trygt og godt psykososialt skolemiljø.

Alle som arbeider i skolen, skal følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering dersom det er mulig.

Alle som arbeider i skolen, skal varsle rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeier i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarest undersøke saken.

Når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, skal skolen så langt det finnes egnede tiltak sørge for at eleven får et trygt og godt skolemiljø. Det samme gjelder når en undersøkning viser at en elev ikke har et godt og trygt skolemiljø.

Skolen skal sørge for at involverte elever blir hørt. Hva som er best for elevene, skal være et grunnleggende hensyn i skolen sitt arbeide.

Skolen skal lage en skriftlig plan når det blir gjort tiltak i en sak. I planen skal det stå:

- a) hvilket problem tiltaket skal løse
- b) hvilke tiltak skolen har planlagt
- c) når tiltakene skal gjennomføres
- d) hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene
- e) når tiltakene skal evalueres

Skolen skal dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten etter første til femte ledd.

TILTAK:	ANSVARLIG:	STØTTE:	GJØREMÅL:
Mistanke eller melding om mobbing	Ansatt som får mistanke	Skoleleder Kontaktlærer	Orienterer om mistanke og drøfte tiltak. Informere skoleledelsen om mistanke og drøfte videre tiltak.
Vurdere mistanke om mobbing	Ansatt som får mistanke	Skoleleder	Vurdere mistanke og finne ut hvem som er offer. Bruke plakat nr 2 <i>"Identifikasjon av mobbeoffer"</i>
Undersøke nærmere mistanke eller påstand	Kontaktlærer SFO leder	Skoleleder Sosiallærer Miljøarbeider	Undersøke påstand og omfang. Bruke plakat nr 3 <i>"Undersøkelse av omfang"</i>
Gjennomføre første samtale med mobbeoffer	Kontaktlærer SFO leder/baseleder	Skoleleder	Klargjøre situasjonen Støtte og love informasjon. Avtale om oppfølging. Bruke plakat nr 4 <i>"Samtale med mobbeoffer"</i>
Iverksette tiltak for å beskytte mobbeoffer i friminutt/på heimvei. Svært viktig første dag og før foresatte er informert.	Kontaktlærer/team SFO personal	Skoleleder	
Varsle offerets foresatte	Kontaktlærer SFO leder	Skoleleder	Informere om mobbing Informere om tiltak Bruk plakat nr 5 <i>"Varsling til offerets foresatte"</i>
Samtale med hver enkelt mobber	Kontaktlærer SFO leder	Sosiallærer Miljøarbeider	Konfrontere Stoppe mobbing Finne løsninger Bruk plakat nr 6 <i>"Samtale med mobber"</i>
Samtale med andre elever	Kontaktlærer SFO leder/SFO personal	Sosiallærer Miljøarbeider	Få et helhetsbilde. Ansvarliggjøre vitner og få løsningsforslag. Bruk plakat nr 7 <i>"Samtale med vitner"</i> .
TILTAK:	ANSVARLIG:	STØTTE:	GJØREMÅL:
Samtale med mobberne samlet	Kontaktlærer SFO leder/SFO personal	Sosiallærer Miljøarbeider	Samordne forklaring. Arbeide med holdninger og konkretisere løsninger. Bruk plakat nr 8 <i>"Samtale med mobberne samlet"</i>
Oppfølgingsamtale med mobbeoffer	Kontaktlærer/SFO personal	Sosiallærer Miljøarbeider	Bruk plakat nr 9 <i>"Oppfølging av mobbeoffer"</i>
Kontakte mobbers foresatte	Skoleleder	Kontaktlærer SFO personal Sosiallærer Miljøarbeider	Informere om mobbing. Tiltak fra skolen og råd om oppfølging. Bruk plakat nr 10 <i>"Samtale med mobber(e)s foresatte"</i>

Samtale mellom mobber(e) og offer	Kontaktlærer(e) SFO leder/personal	Miljøarbeider	Klargjøre situasjonen og finne løsninger. Bruk plakat nr 11 <i>"Samtale mellom mobber og offer"</i>
Samtale på trinnet	Kontaktlærer SFO personal	Sosiallærer Miljøarbeider	Orienterer Ansvarliggjøre på løsning. Bruk plakat nr 12 <i>"Samtale i klassen"</i>
Oppfølging og tiltak	Kontaktlærere SFO leder Skoleleder	Teamet Sosiallærer Miljøarbeider SMU Foresatte	Analysere situasjonen. Videre arbeid må være i nært samarbeid med foresatte. Bruk plakat nr 13 <i>"Videre oppfølging og melding."</i> Ved henvendelser fra foresatte er rektor forpliktet til å lage et enkeltvedtak, innen 4 uker med beskrivelse oppfølging og tiltak. Klager på enkeltvedtak oversendes til fylkemannen.

Det er viktig med fortløpende dokumentering av tiltakene. Dette bør gjøres gjennom loggen som ligger bakerst.